

ЗМІСТ

Передмова

2

Автоматизація
вимови
звука [с]

4

Автоматизація
вимови
звука [з]

17

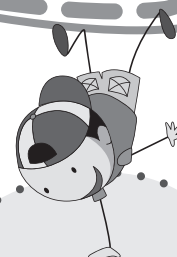
Автоматизація
вимови
звука [ц]

28

Диференціація
звуків
[с] — [з]

36

Диференціація
звуків
[ш] — [с]

38

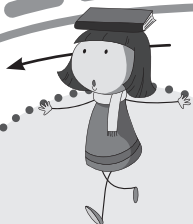
Диференціація
звуків
[ч] — [ц]

51

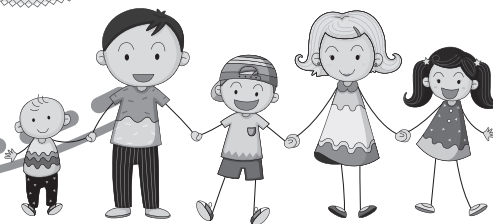
Диференціація
звуків
[ж] — [з]

44

Література

56

Передмова

Мова — соціальне явище. Добре відомо, що без повноцінного мовлення не буває повноцінної особистості. Правильне мовлення є однією з передумов гармонійного розвитку дитини. Від нього залежить не тільки успішність її навчання в школі, а й уміння спілкуватися з однолітками та дорослими. Чітке, розвинене мовлення надає дитині широкі можливості у пізнанні навколишньої дійсності, активного психічного розвитку.

У дошкільному та молодшому шкільному віці недорозвиток мовленнєвої системи найчастіше проявляється неправильною вимовою однієї або кількох груп звуків, що негативно впливає на слухове сприйняття і досить часто в шкільному віці зумовлює порушення читання та письма. Правильна і своєчасна організація логопедичної роботи є запорукою усунення мовленнєвих недоліків, що, в свою чергу, впливає на підвищення успішності учнів. Подолання мовленнєвих порушень у дітей залежить від багатьох факторів, зокрема від участі та активності батьків у корекційному процесі, від їхньої здатності зацікавити дитину, мотивувати бажання чітко говорити, прищепити дитині навички самоконтролю мовлення. Ефективність засвоєння мовленнєвих навичок залежить від можливості їхнього перенесення у повсякденне життя, тому в центрі логопедичного впливу перебуває дитина, а супроводжують її батьки та найближче оточення. Комплексна логопедична корекція неможлива без участі сім'ї.

Запропонований посібник допоможе логопедові та батькам дитини з мовленнєвими порушеннями проводити індивідуальну корекційну роботу на всіх етапах закріплення правильної вимови звуків і, таким чином, досягнути єдності логопедичного впливу на дитину в сім'ї та навчальному закладі. Використовуючи матеріали посібника для домашніх завдань, логопед має можливість залучити батьків до корекційної роботи, зробити їх

активними та компетентними учасниками логопедичної корекції. Посібник ознайомлює батьків дитини з правильною артикуляцією звуків, що дає змогу закріплювати вимову свідомо і грамотно.

Варіативність є однією з умов користування посібником. Набір запропонованих завдань не є обов'язковим. Логопед має можливість добирати завдання відповідно до індивідуальних особливостей дитини, ухвалює рішення щодо доцільності їхнього використання під час логопедичного заняття чи домашнього завдання, усного чи письмового виконання.

Вправи збірника розраховані на всі етапи роботи над звуком, правильна вимова якого закріплюється. Мета вправ:

- вимова поставленого логопедом звука ізольовано;
- розвиток фонематичного слуху;
- автоматизація звука в різних позиціях (відкритий, закритий склад, у сполученнях приголосних);
- автоматизація звука у чистомовках, читалочках, загадках, прислів'ях та приказках;
- лексико-граматичні вправи;
- оповідання та завдання до них;
- інтелектуальні мовні ігри;
- завдання для розвитку самостійного монологічного спонтанного мовлення.

Різноманітний мовний матеріал спрямований не тільки на роботу над звуком, а й на збагачення словника, словотворення, розвиток зв'язного мовлення, корекцію пізнавальних процесів (уваги, пам'яті, мисленнєвих операцій), запобігання та подолання помилок під час письма та читання. За бажання дитина може розфарбувати малюнки.

Посібник містить мовленнєві вправи для закріплення правильної артикуляції звуків [с], [з], [ц] та диференціації звуків [с] — [з], [ш] — [с], [ч] — [ц], [ж] — [з].

ХТО ЖИВЕ В КРАЇНІ ЩЕБЕТУНЧИКІВ?

Шиплячі
звуки

Свистячі
звуки

Звуки [р] — [р'],
[л] — [л']

Скоромовки

Загадки

Вірші

Прислів'я

Цікаві
завдання

Веселі
розмальовки

Читалочки

Мовні ігри

Країна щебетунчиків.
У гостях у свистячої сімейки

Автоматизація вимови звука [с]

Інформація для батьків.

Артикуляція звука [с]

Губи розтягнуті в усмішку, або набувають положення наступного голосного.

Зуби розкриті на декілька міліметрів, трохи оголені.

Широкий кінчик язика за нижніми зубами.

Передня частина спинки язика піднімається до твердого піднебіння, а бічні краї язика підняті до верхніх бокових зубів.

Струмień повітря проходить посередині спинки язика по утвореному жолобку.

М'яке піднебіння закриває прохід у носову порожнину.

Голосові зв'язки не вібрують, звук глухий.

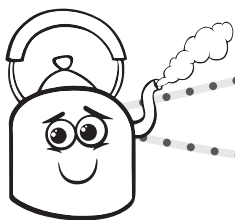
1

✘ Гра-звуконаслідування. Вимовляй звук [с] ізольовано перед люстерком.

Повзе по траві змія та сердито сичить: с-с-с-с... с-с-с... с-с-с...

Свистить чайник: с-с-с... с-с-с... с-с-с...

Автоматизація вимови звуку [с]

2

✘ Прослухай слова. Назви спільний звук, що є у всіх словах. (Батьки читають слова, виділяючи голосом звук [с].)

Сад, село, сила, сом, сум, станок, маска, паста, гуска, миска, міст, масло, ніс, слива, коса.

✘ Послухай і визнач перший звук у словах.

Сало, синиця, соловей, секунда, сум, студент, скеля, сніп, страх, спокій.

✘ Визнач на слух останній звук у словах.

Клас, колос, мінус, фікус, лотос, рис, ліс, мис.

✘ Пограй з батьками у гру «Спіймай слово». Послухай слова і плесни в долоні, якщо почуєш слово зі звуком [с].

Слава, Клава, лава, сумка, палка, листок, дубок, гудок, квас, лис, ніс, парта, паста, змія, садівник, літо, рибалка, міст.

✘ Чітко вимовляй звук [с] у складах.

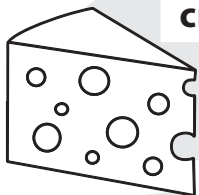
Са Со Су Се Си

3

✘ Чітко вимовляй звук [с] у складах і словах.

са	са-са	са-са-са	сани	сам	сарана
со	со-со	со-со-со	сом	сова	сором
су	су-су	су-су-су	сумка	сук	судак
се	се-се	се-се-се	село	Семен	семеро
си	си-си	си-си-си	сир	син	сила

Країна щедетунчиків.
У гостях у свистячої сімейки

5

Батькам на допомогу!

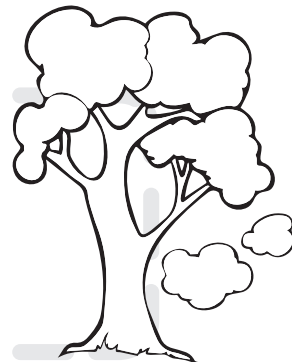
4

✦ Повтори чистомовки.

- Сик, сик, сик — у саду садівник.
- Сат, сат, сат — їде самокат.
- Сока, сока, сока — летить сорока.
- Сей, сей, сей — співає соловей.

✦ Вивчи скоромовку.

Ми носили воду в ситі,
Та дерева не політі.
Воду в ситі не носити,
Саду ситом не полоти.

5

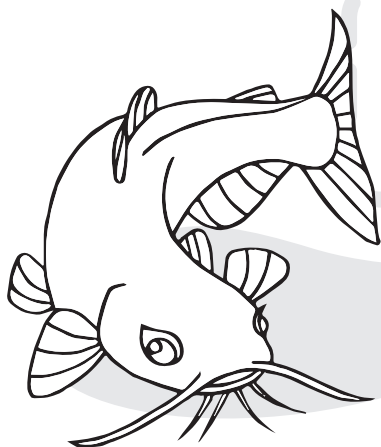
✦ Повтори за мамою, або прочитай слова.

сад	середя	син
салат	семеро	сир
сало	серце	сигнал
коса	селера	сироп
краса	село	посилка
роса	сезон	косинець

✦ Вивчи вірш напам'ять.

В ямі не спиться вусатому сому.
Сому вусатому сумно самому.

Грицько Бойко

✦ Прочитай. Чітко вимовляй звук [с] у складах та словах.

ас	ас-ас	ас-ас-ас	асфальт	ласка	маска
ос	ос-ос	ос-ос-ос	освіта	оса	осад
ус	ус-ус	ус-ус-ус	успіх	луска	мускат
ес	ес-ес	ес-ес-ес	естафета	естрада	ессе
ис	ис-ис	ис-ис-ис	лис	мис	барбарис
лотос	фокус	колос	мінус	конус	клас

✦ Повтори чистомовку.

Ас, ас, ас — ми любимо квас.
 Ос, ос, ос — налився колос.
 Ис, ис, ис — біжить лис.
 Ус, ус, ус — у діда сивий вус.

✦ Вивчи вірш напам'ять.

На городі густо виросла капуста:
 Сто листків, сто хустин
 У рясних капустих

І. Кульська

